

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

04 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

judcători – Cobzac Elena, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Boico Victor,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către avocatul Zadorojnîi Andrei în numele inculpatului și de către inculpatul Dulgheru Ion, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 11 martie 2019 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2019, în cauza penală privindu-l pe

Dulgheru Ion Xxxxx, născut la xxxxx,
originar și domiciliat în Xxxxx, sat. Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 23.01.2018 - 11.03.2019;
2. Instanța de apel : 03.04.2019 - 21.05.2019;
3. Instanța de recurs ordinar : 02.10.2019 - 04.02.2020.

Asupra recursurilor în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 11 martie 2019, Dulgheru Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(2) lit. c) Cod penal, (în redacția an.2002) și în baza acestei Legi i s-a stabilit pedeapsa - închisoare pe un termen de 3 (trei) ani 6 (șase) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. În temeiul art.84 alin.(4) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial cu pedeapsa stabilită prin sentința Judecătoriei Cahul (sediul Cantemir) din 28.02.17, s-a stabilit lui Dulgheru Ion pedeapsa definitivă de 14 (paisprezece) ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și exercita activități financiar - comerciale pe un termen de 5 (cinci) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă înaintată de partea civilă Botezatu Vasile privind încasarea de la Dulgheru Ion a prejudiciului material cauzat prin infracțiune în sumă de Xxxxx (Xxxxx) euro, s-a admis integral.

S-a încasat de la Dulgheru Ion în beneficiul lui Botezatu Vasile prejudiciul material cauzat prin infracțiune în sumă de Xxxxx (Xxxxx) euro, chivalentul în lei moldovenești conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei la data executării sentinței.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că potrivit rechizitoriului,

Dulgheru Ion se învinuiește că la data de 30 mai 2008, aflându-se pe str. Studenților 8/1, mun. Chișinău, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul importării de peste hotarele Republicii Moldova și transmiteri ulterioare în proprietatea lui Botezatu Vasile, a.n.Xxxxx, a unui tractor de model „XXXXX”, a primit de la ultimul bani în sumă de Xxxxx EURO, care conform cursului oficial EURO/MDL stabilit de BNM constituie Xxxxx MDL, pe care i-a însușit și până la momentul actual nu a transmis în proprietatea lui Botezatu Vasile unitatea de tehnică contractată și totodată acesta se eschivează de la rambursarea mijloacelor bănești primite de la Botezatu Vasile, astfel, cauzând părții vătămate Botezatu Vasile un prejudiciu material în proporții deosebit de mari în sumă totală de Xxxxx MDL.

Acțiunile inculpatului au fost calificate conform art.190 alin.(5) Cod penal, escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari (f.d.45 Vol.I).

Învinuirea înaintată inculpatului conform rechizitoriului în baza art.190 alin.(5) Cod penal, a fost modificată în ședința de judecată conform ordonanței procurorului din 25.01.19, acțiunile inculpatului fiind calificate conform art.190 alin.(4) Cod penal, escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, determinată de comportamentul viclean, săvârșită în proporții mari, (f.d. 169 Vol.2).

Astfel, potrivit învinuirii modificate, Dulgheru Ion se învinuiește că la data de 30 mai 2008, aflându-se pe str. Studenților, 8/1, mun. Chișinău, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, inducând în eroare partea vătămată, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, sub pretextul importării de peste hotarele Republicii Moldova și transmiteri ulterioare în proprietatea lui Botezatu Vasile, a.n. Xxxxx, a unui tractor de model „XXXXX”, a primit de la ultimul bani în sumă de Xxxxx EURO, care conform cursului oficial EURO/MDL stabilit de BNM constituie Xxxxx MDL, pe care i-a însușit și până la momentul actual nu a transmis în proprietatea lui Botezatu Vasile unitatea de tehnică contractată și totodată acesta se eschivează de la rambursarea mijloacelor bănești primite de la Botezatu Vasile, astfel, cauzând părții vătămate Botezatu Vasile un prejudiciu material considerabil în proporții mari în sumă totală de Xxxxx MDL, (f.d. 169 Vol.2).

3. Împotriva sentinței a declarat apel:

3.1 procurorul Andrei Dulgheru, care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței contestate și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Dulgheru Ion să fie recunoscut culpabil de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(4) Cod penal, numindu-i pedeapsa pe un termen de 9 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, în baza art.85 alin.(1) Cod penal al Republicii Moldova, a adăuga prin cumul parțial, la pedeapsa aplicată prin noua sentință partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința

Judecătoria or. Cantemir din 28.02.2017, cu stabilirea unei pedepse definitive sub formă de 14 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de ocupa funcții și de a exercita activități financiar - comerciale pe un termen de 5 ani, cu admiterea acțiunii civile a părții vătămate.

În motivarea cererii de apel, procurorul a indicat că prin acțiunile sale intenționate Dulgheru Ion, a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.190 alin.(4) Cod penal, escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a unei persoane, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, determinată de comportamentul viclean, săvârșită în proporții mari.

Instanța de judecată a reîncadrat acțiunile inculpatului în baza art.190 alin. (2) lit.c) Cod penal al Republicii Moldova, făcând trimitere la modificările operate prin Legea nr.277, din 18.12.2008, în vigoare din 24.02.2009, prin care au fost incluse alin.(4) și alin.(5), însă, nu a ținut cont de faptul că la momentul comiterii infracțiunii 30.05.2008, erau în vigoare prevederile art.195 Cod penal „însușirea în proporții mari și deosebit de mari”, sub incidența căruia cad acțiunile inculpatului, în special a alin.(1) însușirea în proporții mari a bunurilor, indiferent de forma în care a fost săvârșită (art. 186-192) care au fost excluse prin Legea nr.277-XVI, din 18.12.2008, în vigoare din 24.05.2009.

Luînd în considerație că sancțiunea art.195 alin.(1) Cod penal era mai aspră decât sancțiunea art.190 alin.(4) Cod penal, ținându-se cont de prevederile art. 10 alin.(1) Cod penal, acțiunile au fost încadrate în baza art.190 alin.(4) Cod penal, adică în baza legii care ușurează pedeapsa.

Totodată procurorul a menționat, că la reîncadrarea acțiunilor inculpatului, nu a ținut cont de prevederile art. 126 Cod penal al Republicii Moldova, conform căruia se consideră proporții mari valoarea bunurilor sustrase, dobândite ilicit a bunurilor altei persoane, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau un grup de persoane care depășește 20 salarii medii pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Conform hotărârii nr.1419, din 17.12.2007, privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2008, publicat la 21.12.2007, în MO nr. 198-202, cuantumul salariului mediu pe economie prognozat pentru anul 2008, era în mărime de 2630 lei.

Conform învinuirii înaintate lui Dulgheru Ion, paguba cauzată părții vătămate Botezatu Vasile, este de Xxxxx lei, cea ce constituie aproximativ 50,88 salarii medii pe economie stabilit la momentul comiterii infracțiunii.

În instanța de judecată vinovăția inculpatului Dulgheru Ion, a fost dovedită pe deplin în baza probelor acumulate în cadrul urmăririi penale. Acuzarea a considerat că, instanța de judecată constatînd în sentință, ca inculpatul într-adevăr a săvârșit infracțiunea menționată, n-a luat în considerație toate circumstanțele cauzei, adică nu a ținut cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite de inculpatul Dulgheru Ion, fapt, că el a săvârșit infracțiunea ce se încadrează în

infracțiuni grave, de circumstanțele și motivul comiterii acesteia, de modul de viață al inculpatului care nu este implicat în vre-o activitate stabilă și utilă societății.

Prin urmare, la individualizarea pedepsei, instanța nu a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei, prevăzute de art.75 Cod penal, inclusiv de influența pedepsei asupra corectării și reeducării vinovatului, Dulgheru Ion, stabilindu-i pedeapsa cu închisoare pe un termen de trei ani și șase luni cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semi-închis.

3.2. apărătorul Andrei Zadorojnîi în interesele inculpatului Dulgheru Ion, care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței contestate și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatul să fie achitat deoarece nu s-a constatat existența faptei infracțiunii și nu sunt întrunite elementele infracțiunii.

În motivarea cererii de apel apărătorul a indicat că în cadrul instanței de fond nu a fost dovedită și probată în modul prevăzut de lege, că Dulgheru Ion a însușit careva bunuri, nu s-a demonstrat întrunirea elementelor constitutive componente de infracțiune prevăzute de art. 190 Cod penal, fiind încălcat principiul prezumției de nevinovăție. Mai mult, nu s-a constatat existența infracțiunii imputate.

Acuzarea, iar în continuare și instanța de judecată, au confundat părțile, Dulgheru Ion a fost învinuit în aceia, că a înșelat pe Botezatu Vasile, cu care nici nu a discutat nimic referitor la afacerea în cauză.

Acuzarea înaintată lui Dulgheru Ion deja în cadrul judecării cauzei nu este concretă și clară.

S-a constatat, că acuzarea doar a copiat redacția nouă a textului normei din art. 190 Cod penal, fără a concretiza descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, neindicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii.

S-a constatat diferența între acuzarea și condamnarea în ceea ce privește descrierea faptei, laturii obiective, locului, timpului, modului săvârșirii ei. Învinuirea a fost formulată (de fapt, copiată) conform normei noi, iar condamnarea după textul în redacția veche.

Astfel, apelantul a considerat că sentința nu poate fi menținută, în condițiile când persoana este pusă sub învinuirea formală, neclară și neconcretă, bazată pe o normă juridică, iar se pedepsește pentru alt ceva, cu încadrarea în componentă veche.

3.3. inculpatul Dulgheru Ion, care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței contestate și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care a-1 achita pe inculpat de la comiterea infracțiunii incriminate.

În motivarea apelului s-a indicat că inculpatul nu este de acord cu escrocheria incriminată, cât și cu acțiunea civilă.

La fel, s-a indicat că a depășit termenul de depune a apelului pe motiv că nu a participat în ședința de judecată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2019, a

fost respins ca depus peste termen apelul inculpatului Dulgheru Ion.

A fost respins ca nefondat apelul apărătorului Andrei Zadorojnîi în interesele inculpatului Dulgheru Ion.

S-a admis apelul procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Rîșcani, Andrei Dulgheru, s-a casat sentința primei instanțe și s-a pronunțat o nouă hotărîre potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează:

Dulgheru Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(4) Cod penal și în baza acestei Legi i s-a aplicat pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 (opt) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și a exercita activități financiare pe un termen de 5 (cinci) ani.

În temeiul art. 84 alin.(4) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial cu pedeapsa stabilită prin sentința Judecătorei Cahul, sediul Cantemir din 28 februarie 2017, s-a stabilit lui Dulgheru Ion pedeapsă definitivă de 14 (paisprezece) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și a exercita activități financiare pe un termen de 5 (cinci) ani.

Acțiunea civilă înaintată de către Botezatu Vasile s-a admis și s-a încasat din contul inculpatului Dulgheru Ion în beneficiul părții vătămate Botezatu Vasile suma de Xxxxx (Xxxxx) EURO, echivalentul în lei moldovenești conform cursului valutar al Băncii Naționale a Republicii Moldova, la data executării sentinței.

4.1. În motivarea soluției, instanța de apel a reținut că în cadrul examinării prezentei cauzei penale în instanța de fond, inculpatul Dulgheru Ion a fost prezent în ședințele de judecată, fiind audiat a oferit declarații, fapt confirmat atât prin procesul verbal al ședinței de judecată, prin declarațiile oferite de el instanței, (f.d. 164-167, 170, 179-189).

Mai mult, în cadrul ședinței de judecată, inculpatul Dulgheru Ion a fost asistat de apărătorul Andrei Zadorojnîi, care pe parcursul judecării cauzei a fost prezent în ședințele de judecată și a apărut drepturile și interesele inculpatului.

Succesiv, potrivit regulii generale prescrise de art. 402 Cod de procedură penală, termenul de declarare a apelului este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu prevede altfel. Excepția de la regula dată este reglementată de legiuitor în dispoziția art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală, unde se specifică că apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege, este considerat ca fiind făcut în termen, dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Instanța de apel a constatat că apelul declarat de către inculpatul Dulgheru Ion nu poate fi repus în termen, or acesta nu a elucidat careva motive întemeiate exhaustiv prevăzute de legiuitor la art. 403 Cod de procedură penală, nu a indicat careva circumstanțe ce ar indica că a fost în imposibilitate să se prezinte la

pronunțarea sentinței, relevant fiind și faptul că inculpatul nici nu a solicitat repunerea în termen, indicînd doar că nu a fost prezent în ședințele de judecată.

Raportînd la materialele cauzei, textele de procedură penală indicate la prezenta speță și statuările din jurisprudența constantă a Curții Europene, Colegiul penal a reținut că în speța discutată termenul de declarare a apelului a fost omis de către inculpatul Dulgheru Ion, din circumstanțe care sunt imputabile instanței de judecată.

Or, inculpatul a fost prezent în ședințele de judecată, a fost asistat de apărător, care se prezumă că l-a informat despre circumstanțele cauzei, modalitatea și termenul de atac al actului contestat în prezența unui eventual dezacord cu soluția instanței de judecată, această concluzie rezultînd din statutul apărătorului.

Totodată, călăuzitoare în acest sens este și practica judiciară, potrivit căreia s-a statuat că neprezentarea părților, care au fost legal citate la ședința de judecată, dar care nu s-au prezentat, termenul de atac și pentru acestea oricum se calculează din momentul pronunțării hotărârii integrale.

Din aceste considerente, instanța de apel a conchis că apelul inculpatului Dulgheru Ion, înaintat la data de 12.04.2019, să fie respins ca fiind depus peste termen, or sentința contestată de inculpat a fost pronunțată public la data de 11.03.2019, inculpatul depășind termenul de 15 zile de înaintare a cererii de apel.

Instanța de apel, analizînd și apreciînd probele, în strictă conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, conform cărora, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, a constatat următoarele: Dulgheru Ion la data de 30 mai 2008, aflîndu-se pe str. Studenților, 8/1, mun. Chișinău, urmărind scopul dobîndirii ilicite a bunurilor altei persoane, inducînd în eroare partea vătămată, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sub pretextul importării de peste hotarele Republicii Moldova și transmiterii ulterioare în proprietatea lui Botezatu Vasile, a.n. Xxxxx, a unui tractor de model „XXXXX”, a primit de la ultimul bani în sumă de Xxxxx Euro, care conform cursului oficial EURO/MDL stabilit de BNM constituie Xxxxx MDL, pe care i-a însușit și pînă la momentul actual nu a transmis în proprietatea lui Botezatu Vasile unitatea de tehnică contractată și totodată acesta se eschivează de la rambursarea mijloacelor bănești primite de la Botezatu Vasile, astfel, cauzînd părții vătămate Botezatu Vasile un prejudiciu material considerabil în proporții mari în sumă totală de Xxxxx MDL (f.d. 169, vol. II).

Instanța de apel a constatat că Dulgheru Ion prin acțiunile sale intenționate a săvîrșit infracțiunea prevăzută de art.190 alin.(4) Cod penal, escrocheria, adică *dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a unei persoane, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, determinată de comportamentul viclean, săvîrșită în proporții mari.*

Prin urmare, instanța de apel a reținut că instanța de fond deși a stabilit vinovăția inculpatului în comiterea escrocheriei incriminate lui, nu a raportat faptele

inculpatului și prejudiciul constatat a fi comis părții vătămate la prevederile art. 126 Cod penal și în așa mod a ajuns la concluzia greșită de a-l condamna pe inculpat în baza art. 190 alin.(2) lit. c) Cod penal.

Instanța de apel analizând și apreciind declarațiile inculpatului (f.d. 152-153, 164-167, 170) prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinenței, concludenței și utilității lor le-a apreciat ca nefiind veridice, or inculpatul a oferit astfel de depoziții urmărind scopul de a se eschiva de la răspundere penală, mai mult, instanța de apel a reținut că inculpatul a recunoscut faptul că a primit de la partea vătămată suma de Xxxxx Euro, însă a indicat că de fapt există relații de ordin civil, însă această poziție a inculpatului este combătută prin probele anexate la cauza penală, din care se atestă indubitabil componența de escrocherie.

Astfel, deși inculpatul în ședința primei instanțe nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate lui, iar în ședința instanței de apel a refuzat să fie escortat, instanța de apel a considerat că vina acestuia în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(4) Cod penal, este demonstrată prin declarațiile părții vătămate Botezatu Vasile (f.d. 106-108); martorului Rabei Ghenadie (f. d. 112); martorului Eremia Ion (f.d. 146); martorului Eremia Domnica (f.d. 147).

Instanța de apel analizând și apreciind declarațiile martorilor sus indicați prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinenței, concludenței și utilității lor le-a apreciat ca fiind utile, veridice, consecvente, pertinente, care coroborează între ele, dar și cu declarațiile părții vătămate din care rezultă vina inculpatului în comiterea escrocheriei incriminate lui.

De asemenea, instanța de apel a considerat că culpa lui Dulgheru Ion în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(4) Cod penal, este demonstrată și prin sistemul de probe acumulate și administrate în cadrul urmăririi penale cum ar fi plângerea părții vătămate Botezatu Vasile, prin care solicită atragerea la răspundere penală a cet. Dulgheru Ion, (f.d.9 Vol.I); procesul-verbal de ridicare de la cet. Botezatu Vasile a recipisei în original pe o filă (f.d.19 Vol. I); recipisa ridicată de la Botezatu Vasile - o filă din agendă, cu conținutul „*Eu Dulgheru Ion am primit Xxxxx euro de la cet. Botezatu Vasile 30.05.2008, semnătura* (f.d. 20 Vol. I).

În această ordine de idei, instanța de apel analizând și apreciind sistemul de probe acumulate și administrate în cadrul urmăririi penale prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală din punct de vedere al pertinenței, concludenței și utilității lor le-a apreciat ca fiind dobândite cu respectarea normelor de procedură, fiind pertinente, concludente, utile, care coroborează între ele, dar și cu declarațiile părții vătămate și a martorilor audiați în prima instanță, probe care fiind cumulate combat cu certitudine declarațiile inculpatului și indică la vinovăția lui Dulgheru Ion în comiterea infracțiunii incriminate și anume, în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(4) Cod penal, escrocheria, *adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a unei persoane, prin prezentarea ca adevărată*

a unei fapte mincinoase, determinată de comportamentul viclean, săvârșită în proporții mari.

La caz, instanța de apel a reținut că instanța de fond, apreciind fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu sub aspectul coroborării lor, a conchis de a recalifica acțiunile inculpatului Dulgheru Ion și a constatat vinovăția acestuia de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal, (în redacția an.2002) - escrocheria, *adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune, cu cauzarea de daune în proporții considerabile*, reținând în sarcina inculpatului Dulgheru Ion faptul că acesta, la data de 30 mai 2008, aflându-se pe str. Studenților, 8/1, mun. Chișinău, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, inducând în eroare partea vătămată, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, sub pretextul importării de peste hotarele Republicii Moldova și transmiteri ulterioare în proprietatea lui Botezatu Vasile, a.n. Xxxxx, a unui tractor de model „XXXXX”, a primit de la ultimul bani în sumă de Xxxxx EURO, care conform cursului oficial EURO/MDL stabilit de BNM constituie Xxxxx MDL, pe care i-a însușit și până la momentul actual nu a transmis în proprietatea lui Botezatu Vasile unitatea de tehnică contractată și totodată acesta se eschivează de la rambursarea mijloacelor bănești primite de la Botezatu Vasile, astfel, cauzând părții vătămate Botezatu Vasile un prejudiciu material considerabil în sumă totală de Xxxxx MDL, însă concluzia primei instanțe nu poate fi reținută ca întemeiată, din motivele expuse infra.

Instanța de apel a reiterat că potrivit rechizitoriului acțiunile inculpatului au fost calificate conform art.190 alin.(5) Cod penal, escrocheria, *adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari*, (f.d.45 Vol.I).

Învinuirea înaintată inculpatului conform rechizitoriului în baza art.190 alin.(5) Cod penal, a fost modificată în ședința de judecată conform ordonanței procurorului din 25.01.19, acțiunile inculpatului fiind calificate conform art.190 alin.(4) Cod penal, escrocheria, *adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, determinată de comportamentul viclean, săvârșită în proporții mari*, (f.d. 169, vol.2).

Astfel, potrivit învinuirii modificate, Dulgheru Ion, dar și potrivit sentinței contestate, s-a constatat că la data de 30 mai 2008, aflându-se pe str. Studenților, 8/1, mun. Chișinău, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, inducând în eroare partea vătămată, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, sub pretextul importării de peste hotarele Republicii Moldova și transmiteri ulterioare în proprietatea lui Botezatu Vasile, a.n. Xxxxx, a unui tractor de model „XXXXX”, a primit de la ultimul bani în sumă de Xxxxx EURO, care conform cursului oficial EURO/MDL stabilit de BNM constituie Xxxxx MDL, pe care i-a însușit și până la momentul actual nu a transmis în proprietatea lui Botezatu Vasile unitatea de tehnică contractată și totodată acesta se eschivează de la

rambursarea mijloacelor bănești primite de la Botezatu Vasile, astfel, cauzând părții vătămate Botezatu Vasile un prejudiciu material considerabil în proporții mari în sumă totală de Xxxxx MDL, (f.d. 169, Vol.2).

Consecvent, instanța de apel a enunțat că instanța de judecată a reîncadrat acțiunile inculpatului în baza art.190 alin. (2) lit. c) Cod penal, făcând trimitere la modificările operate prin Legea nr.277, din 18.12.2008, în vigoare din 24.02.2009, prin care au fost incluse alin.(4) și alin.(5), însă, nu a ținut cont de faptul că la momentul comiterii infracțiunii 30.05.2008, erau în vigoare prevederile art.195 Cod penal al Republicii Moldova „însușirea în proporții mari și deosebit de mari”, sub incidența căruia cad acțiunile inculpatului, în special a alin.(1) însușirea în proporții mari a bunurilor, indiferent de forma în care a fost săvârșită (art. 186-192), care au fost excluse prin Legea nr.277-XVI, din 18.12.2008, în vigoare din 24.05.2009.

Luând în considerație că sancțiunea art.195 alin.(1) Cod penal, era mai aspră decât sancțiunea art.190 alin.(4) Cod penal, ținându-se cont de prevederile art. 10 alin.(1) Cod penal, acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art.190 alin.(4) Cod penal, adică în baza legii care ușurează pedeapsa.

Prin urmare, la reîncadrarea acțiunilor inculpatului Dulgheru Ion, prima instanță nu a ținut cont de prevederile art. 126 Cod penal, conform căruia se consideră proporții mari valoarea bunurilor sustrase, dobândite ilicit a bunurilor altei persoane, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau un grup de persoane care depășește 20 salarii medii pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Astfel, Hotărârea nr.1419 din 17.12.2007, privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2008, publicat la 21.12.2007, în MO nr. 198-202, a stabilit cuantumul salariului mediu pe economie prognozat pentru anul 2008, în mărime de 2630 lei.

Conform învinuirii înaintate lui Dulgheru Ion, paguba cauzată părții vătămate Botezatu Vasile, este de Xxxxx lei, cea ce constituie aproximativ 50,88 salarii medii pe economie stabilit la momentul comiterii infracțiunii.

Prin urmare, instanța de apel a stabilit indubitabil că acțiunile inculpatului urmează a fi încadrate în baza art.190 alin.(4) Cod penal, escrocheria, *adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a unei persoane, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, determinată de comportamentul viclean, săvârșită în proporții mari*, or conform art.8 Cod penal, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Consecvent, instanța de apel a apreciat critic argumentele inculpatului privitor la existența relațiilor civile între el și partea vătămată, deoarece delimitarea escrocheriei de încălcarea normelor de drept civil urmează a fi percepută corect, luând în considerație două aspecte de maximă importanță, și anume: atitudinea persoanei față de faptul transmiterii lui a bunului și disponibilitatea efectivă a

acestui de a-și executa angajamentele asumate.

Or, în speță acțiunile inculpatului au depășit limitele cadrului civil, trecând în sfera de acțiune a Codului penal. Limita între un acord civil și o componentă de infracțiune este latura subiectivă, care în cadrul relațiilor civile este caracterizată prin buna-credință a părților, iar în cazul escrocheriei este caracterizată prin abuz de încredere și înșelăciune. Lipsa intenției infracționale la momentul intrării în raporturi juridice civile nu presupune excluderea posibilității trecerii pe parcurs a raporturilor civile în sfera penalului.

De asemenea, nu au fost reținute ca întemeiate argumentele inculpatului în partea în care a indicat că între el și partea vătămată sunt relații civile conform recipisei întocmite, reieșind și din personalitatea inculpatului care a fost condamnat de mai multe ori pentru infracțiuni analogice, inclusiv însușirea banilor sub pretextul procurării tehnicii agricole, fapt ce denotă că activitatea infracțională de acest gen a devenit pentru inculpat o îndeletnicire. Mai mult, intenția de a însuși banii părții vătămate se probează și prin faptul că, nerealizând angajamentul promis, inculpatul Dulgheru Ion a avut destul timp pentru a restitui suma de bani părții vătămate, însă nu a întreprins nici o măsură pentru a întoarce banii. Astfel, vinovăția inculpatului se confirmă prin declarațiile părții vătămate Botezatu Vasile privind transmiterea sumei totale de Xxxxx euro inculpatului sub pretextul procurării unui tractor pe care inculpatul urma să-l aducă de peste hotare, așa cum în Republica Moldova astfel de tractoare nu sunt; prin declarațiile martorului Rabei Ghenadie care a declarat că a pregătit un tractor pentru ca inculpatul să-l cumpere, însă acesta i-a achitat 100 dolari avans și a dispărut, din care motive a fost nevoit să scoată iarăși la vânzare tractorul și l-a vândut la un preț mult mai redus; prin declarațiile martorilor Eremia Ion și Eremia Domnica, care au declarat că au vopsit și reparat un tractor vechi cu roțile sparte, la care au montat un căuș, lopată și alte agregate ca să arate ca unul nou pe care inculpatul trebuia să-l vîndă cuiva; prin recipisă semnată de inculpat.

În continuare, la numirea tipului și măsurii de pedeapsă inculpatului Dulgheru Ion, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. art. 6, 7, 61, 75 - 78 Cod penal și le-a aplicat corespunzător.

Astfel, instanța de apel, la individualizarea, stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului, a ținut cont de prevederile art. art. 7, 61, 75 Cod penal și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale familiei acestuia precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

La caz, privind gravitatea infracțiunii săvârșite, conform art. 16 Cod penal, instanța de apel a atestat că infracțiunea săvârșită, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil, se atribuie la categoria infracțiunilor grave.

Consecvent, instanța de apel a indicat că Dulgheru Ion a fost condamnat prin sentința Judecătorei Fălești din 10.06.2005 conform art. 123/1 Cod penal (în

redacția an. 1961), sentință casată prin decizia Curții de Apel Bălți din 10.08.2005, fiindu-i stabilită pedeapsa amenzii în mărime de 300 salarii minime, echivalentul a 5400 lei, amenda achitată (f.d.27).

Astfel, instanța de apel a menționat că antecedentul penal de pînă la data comiterii prezentei infracțiuni - este stins (f.d.32).

Ulterior, inculpatul a fost condamnat prin sentința Judecătorei Telenești din 19.11.13 în baza art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal, casată prin decizia Curții de Apel Bălți din 26.03.14 în latură penală, fiindu-i stabilită pedeapsa de 2 ani închisoare cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și exercita activități financiar-comerciale pe un termen de 2 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, sentința Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 21.03.16 în baza art. 190 alin.(2) lit.c) și art.190 alin.(4) Cod penal, casată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27.10.16 în latura penală, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă, prin aplicarea art.84 alin.(1), (4) Cod penal, de 10 ani 3 zile închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și exercita activități financiar-comerciale pe un termen de 5 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, sentința Judecătorei Cahul (sediul Cantemir) din 28.02.17 în baza art. 190 alin.(2) lit.c) Cod penal, prin aplicarea art.84 Cod penal, condamnat definitiv la 12 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și exercita activități financiar-comerciale pe un termen de 5 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis (f.d. 124-145).

Careva circumstanțe atenuante conform art. 76 Cod penal, nu au fost stabilite.

Circumstanțe agravante potrivit art. 77 Cod penal, în sarcina inculpatului nu au fost reținute.

De asemenea, instanța de apel a reținut că inculpatul Dulgheru Ion vina nu a recunoscut și nu s-a căit, considerând că între el și partea vătămată sunt relații civile și promițînd că după eliberarea din locurile de detenție va restitui banii părții vătămate - Xxxxx euro.

Astfel, avînd în vedere lipsa circumstanțelor atenuante și agravante, ținînd cont de atitudinea inculpatului față de fapta comisă, dar și de vîrsta inculpatului - 56 de ani, de faptul că antecedentul penal este stins, instanța de apel a considerat că în privința inculpatului va fi echitabilă și proporțională pedeapsa închisorii pe un termen de 8 ani, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

Corespunzător, instanța de apel nu a reținut solicitarea procurorului în partea în care a indicat asupra aplicabilității prevederilor art. 85 alin.(1) Cod penal, în speța dedusă judecării, or din materialele cauzei se atestă că după comiterea prezentei infracțiuni inculpatul a mai fost de 3 ori condamnat la pedeapsa închisorii cu executare.

În altă ordine de idei, instanța de apel a reiterat că partea vătămată a înaintat acțiune civilă împotriva inculpatului, solicitînd încasarea prejudiciului material în sumă de Xxxxx euro.

Raportînd prevederile legale la art.225 alin.(2) și (3), art. 219, art. 220 alin.(2)

Cod de procedură penală și art. 1398 alin. (1) Cod civil la materialele cauzei, avînd în vedere că fapta prejudiciabilă a avut loc, a fost săvîrșită de inculpatul Dulgheru Ion, vinovăția acestuia a fost dovedită pe deplin, instanța de apel a admis integral acțiunea civilă, dispunînd încasarea de la inculpat a prejudiciului material cauzat prin infracțiune în sumă de Xxxxx euro, echivalentul în lei moldovenești conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei la data executării sentinței, avînd în vedere rata inflației pe parcursul anilor.

5. Hotărîrile judecătorești sunt atacate cu recursuri ordinare de către:

5.1. avocatul Zadorojnîi Andrei în numele inculpatului Dulgheru Ion, prin care indicînd temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 12), 13) Cod de procedură penală, a solicitat casarea hotărîrilor atacate, cu dispunerea rejudecării de către instanța de apel.

În motivarea cererii de recurs avocatul a indicat următoarele motive :

- potrivit art.427 alin.(1) pct. 6), 8), 12), 13) Cod de procedură penală, hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de apel în cazurile cînd instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, sau instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii sau acesta este expus neclar precum și în cazurile cînd, nu au fost întrunite elementele infracțiunii sau instanța a pronunțat o hotărîre de condamnare pentru o altă faptă decît cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire, cînd faptei săvîrșite i s-a dat o încadrare juridică greșită sau în cazul în care a intervenit o lege penală mai favorabilă, toate aceste temeiuri fiind valabile în speța dată;

- hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția de a recunoaște pe Dulgheru Ion Ion vinovat în baza art. 190 Cod penal. Acțiunile lui nu sunt analizate în prisma acestei norme, însă nu sunt întrunite elementele constitutive a componenței de infracțiune;

- instanța de apel nu a reparat erorile admise de instanța de fond în ceia ce privește confuz în acuzațiile noi formulate de partea acuzării (inducând în eroare partea vătămată, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, sub pretextul importării de peste hotarele Republicii Moldova și transmiteri ulterioare în proprietatea lui Botezatu Vasile, a.n. Xxxxx, a unui tractor de model „XXXXX”, a primit de la ultimul bani în sumă de Xxxxx EURO, ...pe care i-a însușit și până la momentul actual nu a transmis în proprietatea lui Botezatu Vasile unitatea de tehnică contractată și totodată acesta se eschivează de la rambursarea mijloacelor bănești primite de la Botezatu Vasile, astfel, cauzând părții vătămate Botezatu Vasile un prejudiciu material considerabil în proporții mari în sumă totală de Xxxxx MDL și constatările instanței de fond care întocmai a copiat conținutul ordonanței din 25.01.2019, însă fără a concretiza care anume fapta pretins mincinoasă, de la cine anume a fost primită suma de bani și care anume suma a fost primită;

- instanța de apel a repetat în decizia sa textul neconcretizat, și anume că, „Dulgheru Ion prin acțiunile sale intenționate a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 190 alin.(4) Cod penal, escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a unei persoane, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, determinată de comportamentul viclean, săvârșită în proporții mari”;

- instanța de apel a dispus examinarea cauzei în lipsa lui Botezatu Vasile, declarațiile lui nu au fost verificate, chiar dacă sunt constatate contradicții și divergențe între declarațiile date de către partea vătămată la etapa urmăririi penale (21.04.2016 - f.d. 43), în cadrul examinării cauzei în instanța de fond (la 06.06.2017 - f.d. 56 – 57, precum și la 10.07.2018 - f.d. 106 -108).

- se constată, că cazul vizat constituie un litigiu de ordin civil, care urmează a fi soluționat de către instanța de judecată, or din prevederile art. 10 alin.(1) Cod civil, rezultă că apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară;

- Dulgheru Ion urma să fie achitat de către instanța de apel cu cercetarea procesului penal din motiv, că fapta nu întrunește semnele constitutive ale componentei de infracțiune. În același timp, se constată, că cazul vizat constituie un litigiu de ordin civil, care urmează să fie soluționat de către instanța de judecată;

- instanțele inferioare au dispus încasarea de la Dulgheru Ion în beneficiul lui Botezatu Vasile prejudiciul material cauzat prin infracțiune în sumă de Xxxxx (Xxxxx) euro, chiar dacă s-a constatat că Botezatu Vasile a achitat doar o parte (în jur de 4000) din suma Xxxxx Euro. Deci, prin intermediu instanțelor inferioare s-a dispus îmbogățirea fără just temei, suma prejudiciului real fiind vădit exagerată;

- recurentul consideră, că instanța de apel avînd o idee preconcepută că Dulgheru Ion a comis o infracțiune de escrocherie și nemotivat ignorând argumentele apărării, în mod greșit a admis apelul procurorului, în ceea ce se referă la semnul calificativ „proporții mari”, or motivele expuse contravin prevederilor art. 10 și 10/1 Cod penal, fapt reflectat prin sentința instanței de fond. Nu poate fi reținută poziția instanței de apel de a calcula proporții mari prin prisma art. 126 Cod penal în redacția care este în vigoare din 07.11.2016, deoarece aceasta este o legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei;

- recurentul consideră că ambele instanțe nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicînd dispozitivul hotărârii, instanța de apel nepronunțînd-se asupra tuturor argumentelor din apel, și că recursurile ordinare sunt întemeiate;

- instanțele judecătorești inferioare au încălcat grav principiul prezumției nevinovăției, prevăzut la art. 8 Cod de procedură penală și principiul contradictorialității în procesul penal prevăzut la art. 24 Cod de procedură penală, precum și dreptul inculpatului prevăzut la art. 6§1 și art. 6§2 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, ceea

ce constituie un viciu fundamental în cadrul procedurii instanțelor inferioare, care a afectat hotărîrea atacată.

5.2. inculpatul Dulgheru Ion, prin care fără a indica vreun temei prevăzut de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a solicitat casarea hotărîrilor atacate, cu pronunțarea unei decizii de achitare.

În motivarea cererii de recurs recurentul a indicat următoarele motive :

- inculpatul nu a primit de la Botezatu Vasile suma de Xxxxx euro niciodată;
- inculpatul a indicat că nu este de acord cu escrocheria incriminată, cît și cu acțiunea civilă;
- nu a avut absolut nici un scop de escrocherie, mai mult ca atît prima comandă el a îndeplinit-o întocmai cum a avut înțelegerea cu Botezatu Veaceslav;
- consideră că în prezenta speță există un litigiu civil.

6. Asupra recursurilor declarate de avocatul Zadorojnîi Andrei în numele inculpatului și de către inculpatul Dulgheru Ion, avocatul Kovali Vladimir în numele părții vătămate Botezatu Vasile a depus referință prin care a solicitat inadmisibilitatea acestora, ca fiind vădit neîntemeiate, considerînd ca legală și întemeiată hotărîrea instanței de apel, care a fost adoptată în corespundere cu prevederile art. 414-419 Cod de procedură penală.

6.1. La fel, a depus referință și procurorul, prin care a solicitat inadmisibilitatea recursurilor declarate, ca fiind vădit neîntemeiate și lipsite de temeiuri legale, or instanța de apel în strictă conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, a verificat, s-a pronunțat și a apreciat fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

7. Judecând argumentele recursurilor în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi respinse ca inadmisibile, din următoarele motive.

7.1. Referitor la recursul declarat de către inculpatul Dulgheru Ion.

Conform prevederilor art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să-l respingă ca inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres în art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului.

Colegiul menționează că conform art.427 alin.(2) Cod de procedură penală, temeiurile pentru recurs menționate la alin.(1) pot fi invocate în recurs doar în cazul în care au fost invocate în apel sau încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Conform prevederilor art.415 alin.(1) lit. a) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, respinge apelul în cazul în care acesta a fost depus peste termen.

Conform art.402 Cod de procedură penală termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale sau de la data înmânării copiei de pe sentința redactată, dacă legea nu dispune altfel.

După cum s-a menționat, instanța de apel a respins apelul inculpatului Dulgheru Ion, din motiv că s-a depus peste termen.

Un apel declarat peste termen nu poate fi considerat un apel nedeclarat, astfel încât părții care nu a utilizat apelul în termenul prevăzut de art.402 Cod de procedură penală, nu i se poate îngrădi dreptul de a declara recurs împotriva deciziei instanței de apel cu privire la soluția de respingere a apelului ca fiind declarat peste termen și instanța de recurs este obligată să verifice dacă instanța de apel a constatat că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate.

În speță, Colegiul penal lărgit consideră că concluzia adoptată de instanța de apel este fondată și întemeiată, în acest sens indicând următoarele.

Astfel, analizând materialele cauzei, instanța de recurs a reținut că sentința instanței de fond prin care Dulgheru Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal (în redacția a. 2002), a fost pronunțată la 11 martie 2019, iar apelul a fost depus de către inculpatul Dulgheru Ion abia la 12 aprilie 2019.

În atare situație, instanța de apel corect a considerat că nu există temei de a repune în termen apelul nominalizat, deoarece acesta nu a elucidat careva motive întemeiate exhaustiv prevăzute de legiuitor la art. 403 Cod de procedură penală, nu a indicat careva circumstanțe ce ar indica că a fost în imposibilitate să se prezinte la pronunțarea sentinței, relevant fiind și faptul că inculpatul nici nu a solicitat repunerea în termen, indicînd doar că nu a fost prezent în ședințele de judecată.

Totodată din materialele cauzei rezultă că inculpatul Dulgheru Ion a fost prezent în ședințele de judecată, fiind audiat a oferit declarații, fapt confirmat atât prin procesul verbal al ședinței de judecată, prin declarațiile oferite de el instanței, (f.d. 164-167, 170, 179-189).

Mai mult, în cadrul ședinței de judecată, inculpatul Dulgheru Ion a fost asistat de apărătorul Andrei Zadorojnîi, care pe parcursul judecării cauzei a fost prezent în ședințele de judecată și a apărut drepturile și interesele inculpatului.

Odată ce, potrivit legii, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței, și respectiv curge de la această dată, precum și se constată că întârzierea termenului de declarare a apelurilor nu este determinată de motive întemeiate, rezultă că apelurile sunt declarate tardiv, adică sunt depuse peste termen.

Astfel, pentru Dulgheru Ion termenul de 15 zile de declarare a apelului s-a început din data pronunțării sentinței, adică 11 martie 2019.

Potrivit art.403 Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării

despăgubirilor materiale.

Conform art.404 Cod de procedură penală, apelul peste termen poate fi declarat de către participantul la proces care a lipsit atât la judecarea cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Colegiul penal lărgit menționează că, repunerea în termen este o prerogativă a instanței de apel, care urmează să se pronunțe cu motivația respectivă în textul deciziei, or, în cazul dat concluzia adoptată de instanța de apel este legală și întemeiată, deoarece apelul s-a depus peste termen.

Concomitent, Colegiul penal lărgit menționează că soluția de respingere a apelului ca depus peste termen nu implică o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța de apel nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui apel exercitat în mod legal, or, în cazul în care apelul este tardiv, judecata nu mai are loc, deoarece instanța de apel nu a fost sesizată în conformitate cu legislația în vigoare.

Totodată, argumentul recurentului referitor la achitarea sa, Colegiul penal lărgit îl consideră neîntemeiat și declarativ, or instanța de apel analizând și apreciind probele, în strictă conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, conform cărora, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, a constatat cu certitudine că Dulgheru Ion la data de 30 mai 2008, aflându-se pe str. Studenților, 8/1, mun. Chișinău, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, inducând în eroare partea vătămată Botezatu Vasile, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sub pretextul importării de peste hotarele Republicii Moldova și transmiterii ulterioare în proprietatea lui Botezatu Vasile, a.n. Xxxxx, a unui tractor de model „XXXXX”, a primit de la ultimul bani în sumă de Xxxxx Euro, care conform cursului oficial EURO/MDL stabilit de BNM constituie Xxxxx MDL, pe care i-a însușit și până la momentul actual nu a transmis în proprietatea lui Botezatu Vasile unitatea de tehnică contractată și totodată acesta se eschivează de la rambursarea mijloacelor bănești primite de la Botezatu Vasile, astfel, cauzând părții vătămate Botezatu Vasile un prejudiciu material considerabil în proporții mari în sumă totală de Xxxxx MDL.

Astfel, instanța de recurs reține că temeiurile invocate de recurent nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului. Astfel de erori de drept în speța examinată nu s-au comis, prin urmare, hotărârea atacată este legală și întemeiată, iar din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, de aceea recursul ordinar declarat de către inculpatul Dulgheru Ion, se respinge ca inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

7.2. Referitor la recursul declarat de către avocatul Zadorojnii Andrei în

numele inculpatului Dulgheru Ion.

Conform prevederilor art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să-l respingă ca inadmisibil.

În conformitate cu art.422 Cod de procedură penală, recursul împotriva deciziilor pronunțate de instanțele de apel se declară în termen de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

În speță se constată, că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recurs ordinar în termen.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Referitor la temeiurile pentru recursul declarat prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit menționează că aceste temeiuri nu și-au găsit confirmarea la judecarea recursului ordinar declarat, specificând în acest sens următoarele.

Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel a stabilit cu certitudine toate circumstanțele de fapt și aspectele de drept, a tras concluzia corectă și întemeiat a respins apelul inculpatului Dulgheru Ion ca depus peste termen și apelul avocatului Zadorojnîi Andrei în numele inculpatului ca nefondat, iar apelul procurorului Dulgheru Andrei l-a admis, casînd sentința, a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Dulgheru Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(4) Cod penal și în baza acestei Legi i s-a aplicat pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 (opt) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și a exercita activități financiare pe un termen de 5 (cinci) ani.

În temeiul art. 84 alin.(4) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial cu pedeapsa stabilită prin sentința Judecătorei Cahul, sediul Cantemir din 28 februarie 2017, s-a stabilit lui Dulgheru Ion pedeapsă definitivă de 14 (paisprezece) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și a exercita activități financiare pe un termen de 5 (cinci) ani.

Acțiunea civilă înaintată de către Botezatu Vasile s-a admis și s-a încasat din contul inculpatului Dulgheru Ion în beneficiul părții vătămate Botezatu Vasile suma de Xxxxx (Xxxxx) Euro, echivalentul în lei moldovenești conform cursului valutar al Băncii Naționale a Republicii Moldova, la data executării sentinței.

Colegiul penal lărgit, analizând conținutul recursului declarat și decizia atacată, consideră că alegațiile recurentului sunt nefondate, or, instanța de apel la judecarea apelurilor declarate, a verificat legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, respectând prevederile art.414 alin.(1), (5) și 417 alin. (8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile

declarate, aceasta cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată, așa cum este indicat în pct. 4.1 din prezenta decizie, motivarea soluției este corectă, fără a contrazice dispozitivul hotărârii, instanța de apel nu a admis nici o eroare gravă de fapt, care să afecteze soluția instanței, soluție pe care instanța de recurs și-o însușește și reiterarea căreia nu o consideră necesară.

Apărarea invocă în recurs argumente cu privire la faptul că „*că cazul vizat constituie un litigiu de ordin civil*”, însă Colegiul penal lărgit constată că delimitarea escrocheriei de încălcarea normelor de drept civil urmează a fi percepută corect, luând în considerație două aspecte de maximă importanță, și anume: atitudinea persoanei față de faptul transmiterii lui a bunului și disponibilitatea efectivă a acestuia de a-și executa angajamentele asumate. Or, în speță acțiunile inculpatului au depășit limitele cadrului civil, trecând în sfera de acțiune a Codului penal. Limita între un acord civil și o componentă de infracțiune este latura subiectivă, care în cadrul relațiilor civile este caracterizată prin buna-credință a părților, iar în cazul escrocheriei este caracterizată prin abuz de încredere și înșelăciune. Lipsa intenției infracționale la momentul intrării în raporturi juridice civile nu presupune excluderea posibilității trecerii pe parcurs a raporturilor civile în sfera penalului.

Colegiul penal lărgit menționează că recurentul, invocă și temeiul prevăzut de art.427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, potrivit căruia nu au fost întrunite elementele infracțiunii și critică că nu este de acord cu modalitatea de apreciere a probelor - temeiuri care nu și-au găsit confirmarea la examinarea recursului ordinar declarat.

Instanța de recurs ordinar reține că instanța de apel, just a reținut că vinovăția inculpatului Dulgheru Ion de comiterea infracțiunii imputate, a fost dovedită prin cumulul de probe cercetate în instanța de apel, analizate și apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală.

Colegiul penal lărgit menționează că potrivit recursului înaintat de către avocatul Zadorojnîi Andrei în numele inculpatului, acesta solicită achitarea în baza art. 190 alin. (4) Cod penal în privința lui Dulgheru Ion, pe motiv că cazul vizat constituie un litigiu de ordin civil, care urmează a fi soluționat de către instanța de judecată.

La acest capitol, Colegiul penal menționează că, sub aspectul situației de „neîntrunire a elementelor infracțiunii”, se înțelege acele cazuri când s-a produs condamnarea persoanei, însă acțiunile acesteia nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii respective (persoana nu este subiect al acestei infracțiuni, lipsește latura obiectivă sau subiectivă, sau legătura cauzală dintre acțiuni și prejudiciu).

Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel corect a respectat prevederile art.414 Cod de procedură penală și a supus verificării declarațiile părții vătămate Botezatu Vasile (f.d. 106-108, 112); martorului Eremia Ion (f.d. 146); martorului Eremia Domnica (f.d. 147), și probele materiale scrise administrate – plîngerea părții vătămate Botezatu Vasile, prin care solicită atragerea la răspundere penală cet.

Dulgheru Ion (f. d. 9, vol. I), procesul-verbal de ridicare de la cet. Botezatu Vasile a recipisei în original pe o filă (f.d. 19, vol. I), recipisă ridicată de la Botezatu Vasile – o filă din agendă, cu conținutul „Eu Dulgheru Ion am primit Xxxxx euro de la cet. Botezatu Vasile, 30.05.2008, semnătura (f.d. 20, vol.I), în urma la ce a conchis asupra temeiniciei soluției pronunțate de instanța de apel referitor la vinovăția inculpatului Dulgheru Ion, expusă în pct. 4.1. a deciziei, considerând că argumentele apărării cu privire la nevinovăția acestuia nu și-au găsit confirmare în cadrul cercetării judecătorești.

Probele indicate sunt amănunțit și detaliat descrise în decizia instanței de apel, care sunt pertinente și concludente, coroborează între ele și nu prezintă careva dubii (f. d. 256-260, vol. III).

Prezența în acțiunile inculpatului atât a elementelor care caracterizează latura obiectivă a infracțiunii imputate, cât și a celor care caracterizează latura subiectivă a acestei infracțiuni, au fost demonstrate prin probele descrise în decizia instanței de apel, acumulate la faza urmăririi penale și examinate în cadrul ședințelor de judecată a instanței de apel.

Instanța de recurs, fără a reitera întreaga motivare a instanței de apel, pe care și-o însușește sub aspectul stării de fapt și de drept reținute, conchide asupra legalității și temeiniciei concluziilor instanței de apel, care a constatat existența faptei și vinovăției inculpatului Dulgheru Ion în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(4) Cod penal, fiind stabilite în cauză toate elementele constitutive ale - escrocheriei, adică *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, determinată de comportamentul viclean, săvârșită în proporții mari.*

Astfel, instanța de apel s-a pronunțat asupra circumstanțelor de fapt și de drept relevante și și-a motivat concluziile prin cumulul de probe administrate în cauză, cărora le-a dat o apreciere justă și obiectivă, prin prisma art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, ceea ce contrazic temeiul prevăzut de pct.8 alin.(1) art.427 Cod de procedură penală invocat de recurent. Prin urmare, se constată că au fost respectate prevederile art.101 Cod de procedură penală.

Totodată, Colegiul penal lărgit menționează că, în cadrul ședinței de judecată a instanței de apel au fost prezentate suficiente probe concludente, pertinente și utile, care demonstrează pe deplin vinovăția lui Dulgheru Ion în comiterea infracțiunii incriminate.

Colegiul penal lărgit respinge ca nefondat argumentul recurentului privind încălcarea de către instanța de apel a jurisprudenței CEDO, motivând, că instanțele judecătorești inferioare au încălcat grav principiul prezumției nevinovăției, prevăzut la art. 8 Cod de procedură penală și principiul contradictorialității în procesul penal prevăzut la art. 24 Cod de procedură penală, precum și dreptul

inculpatului prevăzut la art. 6§1 și art. 6§2 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, ceea ce constituie un viciu fundamental în cadrul procedurii instanțelor inferioare, care a afectat hotărârea atacată or, la caz nu se constată careva încălcări a dreptului inculpatului la un proces echitabil, decizia instanței de apel fiind corect motivată în acest sens, motivare care Colegiul penal lărgit și-o însușește, ce este conform practicii CEDO, hotărârea *Albert vs România* din 16.02.2010.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit raportând temeiurile invocate de recurent în recurs cu textul deciziei instanței de apel consideră că în speța examinată de către instanța de apel n-au fost admise erorile de drept sub aspectele invocate de recurent, care ar servi drept temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei în partea criticată de recurent, deoarece argumentele expuse în recursul depus au constituit obiect de discuție în instanța de apel și asupra tuturor argumentelor și motivelor relevante invocate inclusiv în prezenta cerere de recurs instanța de apel s-a pronunțat clar în decizia atacată. În fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind legală și întemeiată, fără a fi identificate neclaritățile specificate de recurent, în legătură cu ce nu se constată prezența temeiurilor invocate.

Raportând motivele invocate în recurs la materialele cauzei penale, Colegiul penal lărgit reține că argumentele invocate de recurent nu își găsesc confirmare în speța dată, motiv pentru care le va respinge ca neîntemeiate.

Prin urmare, opozabil celor enunțate de recurent, Colegiul penal lărgit, verificând suplimentar materialele dosarului, specifică că judecând apelul instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție corectă de casare a sentinței, care este argumentată și corespunzătoare cumulului de probe administrate și nemijlocit verificate în ședințele de judecată în condițiile art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală și, totodată, care au fost just apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, în baza cărora s-a stabilit cu certitudine că inculpatul Dulgheru Ion a săvârșit infracțiunea nominalizată în circumstanțele descrise în actul de sesizare a instanței.

În desfășurarea acestei idei, instanța de recurs ordinar specifică că, așa cum rezultă din textul deciziei atacate, instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, astfel, decizia cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus, la caz, la pronunțarea unei noi hotărâri prin care Dulgheru Ion a fost recunoscut vinovat în baza art.190 alin. (4) Cod penal, cu stabilirea pedepsei, cu aplicarea prevederilor art. 84 alin. (4) Cod penal sub formă de închisoare pe un termen de 14 ani, cu executarea pedepsei închisorii în penitenciare de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și exercita activități financiare pe un termen de 5 ani.

Referitor la argumentul avocatului că „ședințele de judecată au fost petrecute în lipsa părții vătămate Botezatu Vasile, considerînd ilegal faptul dat”, Colegiul penal lărgit îl consideră neîntemeiat, or, interesele părții vătămate au fost reprezentate de către avocatul acesteia Kovali Vladimir și însuși avocatul Zadorojnîi Andrei în numele inculpatului la întrebarea instanței în ședința de judecată a declarat că consideră posibil examinarea cauzei în lipsa părții vătămate (f. d. 240, vol. II), or se constată că acesta este plecat peste hotarele țării și prezența lui în instanța de judecată a fost imposibilă.

Cu privire la temeiurile invocate de recurent prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 12) și 13) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit le consideră neîntemeiate și menționează că recurentul le-a invocat pur declarativ fără a le descrie detaliat.

Astfel, hotărârea atacată nu este afectată de erori de drept și lipsesc careva motive ce ar servi drept temei pentru rejudecarea cauzei în ordine de recurs, cu referire la confirmarea vinovăției inculpatului.

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că, astfel de erori de drept în speța examinată nu s-au comis, prin urmare recursul depus de către avocatul Zadorojnîi Andrei în numele inculpatului Dulgheru Ion urmează a fi respins ca inadmisibil.

8. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Respinge ca inadmisibile recursurile ordinare declarate de către avocatul Zadorojnîi Andrei în numele inculpatului și de către inculpatul Dulgheru Ion, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2019, în cauza penală privindu-l pe **Dulgheru Ion Xxxxx**, cu menținerea deciziei atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **10 martie 2020**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Boico Victor